

ESIOPETUKSEN TOIMINTASUUNNITELMA TOIMIKAUSI 2023 -2024

Yksikön kirjaamat tekstit kursivoidulla.

1. ESIOPETUSYKSIKKÖ

Pilke Linnanniittu

2. ESIOPETUKSEN OPETUS- JA OPPIMISJÄRJESTELYT

Esiopetuksen toiminta-ajatus yksikössä: Liikuntapäiväkoti Linnanniitun esiopetuksen tavoitteita ovat sosiaalisten taitojen, ryhmässä toimimisen sekä hyvien tapojen oppiminen; motoristen taitojen kehittäminen erilaisin liikuntamuodoin sekä luonnossa liikkuen; ympäristöstä huolehtiminen, luonnon tutkiminen ja sen monimuotoisuuden ymmärtäminen; kouluvalmiuksien saavuttaminen. Tavoitteena on esioppilaan oma itsenäinen oppiminen, jossa aikuisen tuki on olemassa, mutta muuttuu vähitellen lähes tarpeettomaksi. Esiopetuksessa tuetaan oppilaan kouluvalmiuksien kehittymistä, painottaen toisen huomioonottamista, oman vuoron odottamista, ohjeiden vastaanottamista, omatoimisuutta ja ryhmän jäsenenä toimimista. Tuemme esiopetusikäisten lasten kehitystä niin, että koulun aloittaminen olisi luontevaa ja motivoitunutta. Liikuntapäiväkotina tutustutamme esioppilaan erilaisiin liikuntamuotoihin, autamme häntä löytämään oman intonsa liikkumisessa ja pitämään huolta omasta liikunnantarpeestaan. Esioppilaan on myös hyvä jo tässä vaiheessa oppia ymmärtämään liikunnan merkitys oman hyvinvoinnin kannalta. Myös sen tiedostaminen/ymmärtäminen, että liikuntasuoritukseen kuuluu myös alku- ja loppu verryttelyt/-venyttelyt on tärkeää oppia jo esiopetusvuonna.

Panostamme myös ympäristöstä huolehtimiseen, kierrätykseen sekä omien valintojen merkityksen oppimiseen, monipuoliseen liikkumiseen luonnossa ja sen antamien mahdollisuuksien hyödyntämiseen oppimisessa sekä luonnon ja sen monimuotoisuuden arvostamiseen. Ohjaamme esioppilaita liikkumaan liikenteessä sekä tutustumaan omaan lähiympäristöönsä ja liikkumaan kauemmaksikin, sillä monella koulumatka tulee olemaan omaa lähiympäristöä pidempi. Tarjoamme turvallisen oppimisympäristön, jossa voi kehittyä ja kasvaa yksilönä sekä sosiaalisena ryhmän jäsenenä, toisen, mutta myös omaa persoonallisuutta kunnioittaen ja vaalien. Tavoitteena on auttaa esioppilasta saavuttamaan oma itsenäinen oppimaan oppimisen taito.

2.1 esiopetuksen toiminta-ajat ja lomat

Noudatamme Vihdin kunnan koulujen ja esikoulujen toiminta- sekä loma-aikoja, päivittäinen toiminta-aika on pääsääntöisesti klo 8.30-12.30 välillä, kestäen 4 tuntia/päivä, yhteensä 700 tuntia koko esiopetusvuotena.

2.2. esiopetusryhmien rakenne, oppimisympäristö, mahdolliset painotukset

Ryhmässä on sekä viisi-, että kuusivuotiaita, osa toiminnasta tehdään siis myös yhdessä ollen koko ryhmänä tai sekaryhmänä, esim. aamupiirit ja ruokailu pääasiallisesti yhdessä, liikuntatuokiot välillä yhdessä, välillä sekaryhmissä, välillä pienemmissä ryhmissä, rentoutukset välillä (n kerran viikossa) yhdessä, viskari/eskarityöskentelyt erikseen; taideaineisiin liittyvät projektit ovat usein yhteisiä, vaikka niitäkin saatetaan toteuttaa pienemmissä ryhmissä. Esiopetuksessa käytämme ”Kummaa”-esiopetusmateriaalia, jossa myös lapsen oma kirja, äidinkielessä käytetään lisäksi Jyväskylän yliopiston Eka-peliä, matematiikan tukena siihen sopivia sovelluksia tabletilla. Molemmissa aineissa hyödynnämme myös luontoa ja erityisesti liikuntaa, koska olemme liikuntapainotteinen päiväkodi. Käytämme oppimisen tukena myös lapsen omaa kuin myös päiväkodin ympäristöä, taideaineita unohtamatta. Noudatamme Vihdin kunnan esiopetussuunnitelmaa, joka pohjautuu valtakunnalliseen esiopetussuunnitelmaan.

2.3. varhaiskasvatuksen pedagogisten painotusten toteuttaminen esiopetuksessa

Yhtenä päivänä ulkoilu koostuu lapsen oman liikuntavälineen käytöstä ja niitä yhdistävästä toiminnasta. Liikunta on kuitenkin kaikessa toiminnassa mukana. Luonto on lähellämme, joten hyödynnämme lähellä olevaa metsää sekä laavaa, puistoja ja kauempana olevaa kosteikkoa sekä Pajuniityn Temppupuistoa toiminnassamme. Tuomme luonnon myös ryhmätiloihin aiheesta riippuen. Erilaisia materiaaleja käytämme monipuolisesti ja asioita käsitellään eri tiedon- ja tieteenaloja hyödyntäen. Talvisaikaan (jos lunta ja jäätä) järjestämme hiihtoa lähimaastossa ja luistelua ohjattuna sekä vapaamuotoisena läheisellä ulkokentällä. Liikkumisen mahdollisuus annetaan esioppilaille päivittäin, sisällä ja ulkona. Ulkoliikunta toteutetaan omalla leikkipaikalla sekä lähikentillä tai kuntoportailta. Muuten viikko sisältää vaihdellen ja lasten omasta innokkuudesta riippuen ainakin yhden uuden pelin oppimisen (voi olla myös sähköinen), liikunta/musiikki/tanssituokion pienryhmän tai yhdessä koko ryhmän kanssa toiminnasta riippuen, äidinkielen ja matematiikan harjoituksia, kädentaitoja sekä englannin kieleen tutustumista leikin omaisesti. Tutustumme myös muihin kieliin riippuen ryhmän jäsenten koostumuksesta, esim. jokaisen omalla kotikielellä laulamme ruokalauluja. Pari esioppilasta kerrallaan käyvät joka toinen viikko kirjastoautolla etsimässä heitä itseään kiinnostavia kirjoja sekä opittavaan aiheeseen liittyviä tai yhdessä sovittuja/toivottuja teoksia.

Ilmaisun monet muodot

Hyödynnämme lapsen luontaista taipumusta liikkumiseen ja annamme mahdollisuuden kokea eri tapoja ilmaista itseään liikunnallisin keinoin kuin myös eri taiteen muodoin. Kannustamme lasta kokeilemaan uutta ja erilaista ja riemuitsemme hänen kanssaan onnistumisen oivalluksista. Hyödynnämme luontaista ympäristöä ja yhteiskunnan tarjoamia kulttuuripalveluja monipuolisen ilmaisun luomiseen ja kokemiseen. Huomioimme lapsen omat toiveet ja jo opitut taidot, kannustamme uusien taitojen oppimiseen. Kannustamme lasta löytämään myös luonnosta ilmaisuun sopivia virikkeitä.

Kielen rikas maailma

Lasta rohkaistaan ja ohjataan vuorovaikutustilanteissa puhumaan toisille, keskustelemaan ja kuuntelemaan toisten mielipiteitä. Luomme kiireettömän, kannustavan ilmapiiriin sekä annamme mahdollisuuden ajatteluun ja oivaltamiseen. Tavoitteena on luoda pohjaa luku- ja kirjoitustaidon oppimiselle, jossa vahvistetaan fonologista tietoisuutta ja vahvistetaan kirjaintuntemusta ja lisäämistä riimittelyyn, lorujen, runojen, satujen ja näytelmien keinoin. Päivittäisessä vuorovaikutuksessa harjoitamme puhumista ja puhetilanteita. Myös englannin kieli on mukana sopivina annoksina sen hetkiseen aiheeseen liittyen sekä perustoimintojen höysteenä ja ryhmässä olevien lasten toisen kotikielen huomioiminen esim. lauluissa/loruissa/runoissa.

Esiopetuksessa luodaan edellytyksiä ja pohjaa myös matematiikan oppimiselle. Lasta ohjataan havainnoimaan ja jäsentämään ympäröivää maailmaa arkipäivätalanteiden avulla sekä huomioimaan niissä ilmeneviä matemaattisia ilmiöitä. Oppimistilanteissa lapsella on aktiivinen rooli. Lasta kannustetaan kertomaan, mitä hän ajattelee tai ajatteli. Aika, lukukäsitteet, luokittelu, vertailu ja järjestäminen sekä geometriset kuvat kulkevat kielen oppimisen rinnalla joustavasti. Hyödynnämme luonnon antamia virikkeitä ja materiaaleja sekä muotoja matemaattisen ajattelun kehittymisen tukena.

Minä ja meidän yhteisömme

Lasta ohjataan arvostamaan ja vaalimaan luontoa ja rakennetun ympäristön esteettisiä ja kulttuurisia arvoja. Eettinen kasvatus sisältyy kaikkeen toimintaan ja on koko ryhmälle yhteistä. Se perustuu suvaitsevaisuuteen, tunteiden hallinnan opetteluun, hyviin tapoihin sekä lapsen vahvuuksien tukemiseen. Lasta autetaan ottamaan toinen huomioon sekä luomaan toista arvostavaa toimintaa ristiriitatilanteissakin. Lasta rohkaistaan myös laajentamaan sosiaalista kanssakäymistään turvallisessa ympäristössä.

Tutkin ja toimin ympäristössäni

Vihti on vehreä maaseutukunta vesistöineen ja harjuineen pääkaupunkiseudun vaikutuspiirissä, jonne on rakennettu myös kaupunkimaisia taajamia. Vihtiläinen luonto tarjoaa monipuoliset mahdollisuudet luonnon havainnoimiseen ja retkiin kaikkina vuodenaikoina. Tutustumme viikoittain omaan ympäristöön. Lasta ohjataan ottamaan omassa toiminnassaan huomioon luonto ja ympäristön monimuotoisuus, viihtyisyys ja kauneus sekä toimimaan ympäristöä

säästävällä tavalla siitä huolta pitäen. Teemme retkiä metsään sekä laavulle säännöllisesti ja aika läheiselle kosteikolle.

Kasvan ja kehityksen

Lasta ohjataan terveellisiin elämäntapoihin. Lapsi oppii tiedostamaan oman toimintansa vaikutuksen hyvinvointiinsa. Aikuisten tulee huolehtia riittävästä levon, leikin ja ohjatun toiminnan vaihtelusta siten, että päivä ei muodostu lapselle liian rasittavaksi. Esioppilaat rentoutuvat päivittäin ja oppivat ottamaan tämän hyödykseen myös tulevana kouluvuotenaan. Terveyskasvatusta toteutetaan luontaisesti arkipäivän tilanteissa. Lapsi oppii omatoimisesti huolehtimaan hygieniastaan, pukeutumisestaan sekä itsenäiset ruokailuun liittyvät taidot.

2.4. retket

Kerran viikossa on retkipäivä, joka voi suuntautua koko ryhmänä metsään tai lähialueille, tai pienempänä ryhmänä urheilu-/luistelukentälle, mutta muinakin päivinä teemme retkiä, jos se liittyy kyseessä olevaan aiheeseen. Välillä retkellä voi olla myös omat eväät. Keväällä teemme koko ryhmän yhteisen kokopäivän kestävän retken.

3. ARVIOINTI

Esiopetuksen laatua arvioidaan yksilötasolla, yksikkötasolla ja järjestäjä tasolla. Arviointi indikaattorit eri tasoille valikoituvat Karvin laadun indikaattoreista, eli laatumittareista varhaiskasvatuspäällikön johdolla varhaiskasvatuksen johtoryhmässä. Arvioinnista saatua tietoa käytetään esiopetuksen toiminnan ja sisällön kehittämiseen kaikilla arvioinnin tasoilla.

Yksilötasolla arvioidaan lapsen osallisuutta suhteessa omaan esiopetuksen oppimissuunnitelmaan ja lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman tavoitteiden toteutumista. Yhteisesti sovittuina toimintatapoina käytetään toleranssiympyrää, erilaisia kartoituksia sekä opettajan ja lapsen yhdessä tekemää arviointia lapsen omasta oppimisesta.

Yksikkötasolla arvioidaan ryhmän toimintasuunnitelman ja yksikön esiopetussuunnitelman tavoitteiden toteutumista.

Järjestäjätasolla arvioidaan varhaiskasvatuksen pedagogisten painopistealueiden toteutumista sekä tehdään varhaiskasvatuksen asiakkaille asiakastytyväisyyskysely, joka toinen vuosi.

Lisäksi arviointimenetelminä käytössä ovat toleranssiympyrä, sosiogrammi ja läheisyyden kehä.

Esiopetukseen osallistunut lapsi saa esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisen osallistumistodistuksen.

4. OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

4.1. arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista (kirjaa tähän lasten määrä, yhteistyötoimijatahot, mikä on tarve opiskeluhoollon palveluista)

Lasten määrä ja kuvaus opiskeluhuollon kokonaistarpeesta:

Tällä hetkellä ryhmässä ei ole tehostetun tai erityisen tuen tarvitsijoita. Parin lapsen kohdalla on alueellisen varhaiskasvatuksen erityisopettajan konsultointituki tällä hetkellä käytössä.

Yksikön opiskeluhoitoryhmään kuuluvat yksikön henkilökunta, alueellinen varhaiskasvatuksen erityisopettaja, neuvolaterveydenhoitaja, psykologi ja koulukuraattori. Tarvittaessa opiskeluhoitoryhmä kutsuu koolle muita asiantuntijoita.

Opiskeluhoitoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä, että yksilökohtaisena opiskeluhoitona. Yhteisöllisen opiskeluhoitotyön tukena on Vihdin kunnan opiskeluhoollon ohjausryhmä.

Opiskeluhoollon tarpeet nousevat lasten ja perheiden tilanteista sekä tarpeista. Yksikkökohtainen opiskeluhoitoryhmä vastaa esiopetuksen opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista.

4.2. päiväkotiyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi

Yhteisenä teemana esiopetuksessa on toimintakaudelle 2023-2024 yhteisöllisyys ja tunnetaidot. Varhaiskasvatuksen tavoitteet ja konkreettiset toimenpiteet:

- jokaisella lapsella on kaveri
- psykologinen turvallisuus

Varhaiskasvatusyksikössä toimii yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä, joka kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa. Aiheet yhteisöllisiin opiskeluhoitoryhmän tapaamisiin nousevat esiopetuksen ilmiöistä ja tarpeista.

Päiväkodinjohtaja johtaa opiskeluhoitoryhmää ja toimii myös koollekutsujana.

Jokaisen varhaiskasvatusyhteisössä työskentelevän velvollisuus on seurata fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ja turvallisuuden toteutumista. Huolen herätessä työntekijä tuo asian esihenkilön tietoon, joka vie asiaa eteenpäin yhteisöllisessä opiskeluhoitotyössä.

Yksikön toimenpiteet:

Vihdin kunnan tuen palvelut ovat käytettävissä alueellisen varhaiskasvatuksen erityisopettajan harkinnan mukaan ja kutsumana.

4.3. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan yksittäisille opiskelijoille annettavia koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä monialaista yksilökohtaista opiskeluhoitoa. Opettajat ovat avainhenkilöitä opiskelijan tuen tarpeen tunnistamisessa. Opettajan näkökulmaa tarvitaan myös tilanteen tarkemmassa selvittelyssä sekä tuen suunnittelussa ja järjestämisessä. Opiskeluhoollolla tarkoitetaan oppilaan ja opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa.

Yksittäisen opiskelijan tai tietyn opiskelijaryhmän opiskeluhoollollisen tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhoollon palvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella.

Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Alueellinen varhaiskasvatuksen erityisopettaja tai varhaiskasvatuksen opettaja toimii pääsääntöisesti koollekutsujana. Ryhmän kokoaja voi olla myös muu opiskeluhoollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu, esim. terveydenhoitaja.

Toisin siis kuin pedagoginen ja oppimisen tuki, yksilökohtainen opiskeluhoito perustuu aina vapaaehtoisuuteen ja edellyttää oppilaan/opiskelijan tai tarvittaessa huoltajan suostumusta. Oppilaan näkemykset huomioidaan häntä koskevissa asioissa iän ja kehitystason mukaisesti. Yksilökohtaisen opiskeluhoitoryhmän tehtävänä on lapsen kehityksen, hyvinvoinnin ja oppimisen seuraaminen ja edistäminen sekä tukitoimien suunnitteleminen.

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan oppilashuoltokertomus, jonka kirjaa pääsääntöisesti varhaiskasvatuksen opettaja. Oppilashuoltokertomuksen säilyttää päiväkodin johtaja lukitussa kaapissa.

Oppilashuoltokertomuksesta siirretään kouluun huoltajien luvalla erilliseen lupakaavakkeeseen kirjatut asiakirjat. Päiväkodin johtaja vastaa asiakirjojen siirrosta tulevaan kouluun / esiopetuspaikkaan. Päiväkodin johtaja arkistoi jäljennöksen siirtoluvasta sekä mahdollisesti siirtämättömät oppilashuoltokertomukset.

Huoltaja huolehtii esioppilaan erityisruokavaliotarpeen ilmoittamisesta Vihdin kunnan ohjeistuksen mukaisesti. Päiväkotilapselle, oppilaalle ja opiskelijalle tarjotaan sairauden vaatima erityisruokavalio. Lääkärintodistus vaaditaan, kun kyse on ruokavaliohoitoisesta sairaudesta.

Esioppilaan tarvitsema lääkehoito toteutetaan Vihdin kunnan lääkehoitosuunnitelman /ohjeistuksen mukaisesti. Lapselle laaditaan lääkehoitosuunnitelma.

4.4. yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä päiväkodissa työskentelevien ammattilaisten ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoiltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko yhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoiltona. Yhteisölliset opiskeluhoiltoyhtymät kokoontuvat vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Ryhmäkohtaiset pedagogiset työryhmät kokoontuvat vähintään kaksi kertaa vuodessa. Pedagogiseen työryhmään osallistuvat ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja, alueellinen varhaiskasvatuksen erityisopettaja, päiväkodinjohtaja ja halutessaan lapsen hoiltaja.

Vihdissä opiskeluhoiltoyhtymä perustuu yhteistyötä toteuttavien henkilöiden ja tahojen keskinäiseen luottamukseen ja ammatillisuuteen. Yhteistyö hoiltajien kanssa rakentuu kuulemiseen, kunnioitukseen, luottamukseen ja dialogiin. Opiskeluhoiltoyhtymien tulee olla tasavertaisesti jokaisen oppilashoiltopalveluja tarvitsevan esioppilaan, hoiltajien ja esiopetushenkilöstön käytettävissä.

Sekä yhteisöllisen että yksilökohtaisen opiskeluhoillon toteuttamisesta sovitaan hoiltajien kanssa ja lasta kuullen. Varhaiskasvatusyksikkö tiedottaa hoiltajille opiskeluhoillon periaatteista ja menettelytavoista toimikauden alkaessa.

Esiopetuksen vanhempainillassa hoiltajille kerrotaan:

- opiskeluhoillon käytänteistä esiopetusvuoden aikana.
- esiopetusyksikön monialaisen opiskeluhoiltotyön toteuttajat
- opiskeluhoiltotyön aikataulu esiopetusvuoden aikana. Ennalta sovittujen kokouspäivien lisäksi monialaisen yhteistyön toteuttajat voidaan kutsua koolle tarvittaessa.

Tarvittaessa esiopetuksessa tehdään yhteistyötä sosiaali- ja terveyspalveluiden eri tahojen kanssa.

4.5. suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Kiusaaminen voidaan ymmärtää monella tavalla ja ilmiöstä on olemassa erilaisia määritelmiä. Yleisesti kiusaamisella tarkoitetaan sitä, että joku oppilas/opiskelija joutuu yhden tai useamman muun lapsen tai nuoren toistuvan loukkaamisen, vahingoittamisen ja/tai syrjimyksen kohteeksi pystymättä puolustautumaan tai vaikuttamaan saamaansa kohteluun.

Kiusaaminen voi olla esimerkiksi tönimistä, lyömistä, haukkumista ja pilkkaamista, yksin jättämistä, ilkeitä puheita takanapäin tai mitä tahansa sellaista toimintaa, jolla pyritään vahingoittamaan tai loukkaamaan toista. Se merkitsee usein myös uhrin eristämistä luokan, ryhmän tai virtuaaliryhmän sosiaalisesta kanssakäymisestä. Kiusaamistilanne ei ole koskaan

tasa-arvoisten ja yhtä voimakkaiden nahistelua, vaan kiusattu on alakynnessä ja puolustuskyvytön suhteessa kiusaajaan.

Riidat ja erimielisyydet eroavat kiusaamisesta siinä, että ne ovat usein hetkellisiä, eikä niiden kohteeksi joudu jatkuvasti yksi ja sama oppilas. (MLL 2021)

Korostamme varhaista puuttumista, myös pieniin asioihin, sekä hyviä kaveritaitoja. Toiminnassa keskeistä on huomata hyvä ja kaunis käytös. Kaikilla aikuisilla on velvollisuus puuttua aina havaitsemaansa epäasialliseen käytökseen.

Yksikkökohtaiset toimenpiteet kiusaamisen ehkäisemiseksi:

Pilkkeellä on oma kiusaamisen ehkäisemisen suunnitelma ”Suunnitelma lapsen suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja muulta häirinnältä” (LIITE 1.).

Kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa – toimintamalli

4.6. toimenpiteet opiskeluhoitosuunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi

Sekä yhteisöllisen, että yksilökohtaisen opiskeluhoillon toteuttamisesta sovitaan aina huoltajien kanssa ja lasta kuullen. Esiopetusyksikkö tiedottaa huoltajille opiskeluhoillon periaatteista ja menettelytavoista toimikauden alkaessa.

Esiopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma sisältyy vuosittain laadittavan esiopetuksen toimintasuunnitelmaan, jonka sivistyslautakunta hyväksyy.

5. OSALLISUUS JA YHTEISTYÖ

5.1 Lasten osallisuuden huomioiminen

Lasten mielipiteet ja toiveet otetaan huomioon kaikessa toiminnassa, aamupiirissä ja myös muissakin eteen tulevissa tilanteissa keskustellaan yhdessä yhteisistä asioista ja yksittäin lapsen kanssa. Toiveita kirjataan ylös ja niistä keskustellaan yhdessä ja toteutetaan, jos se on mahdollista tai muutetaan yhdessä lapsen kanssa toteutettavampaan/toimivampaan muotoon.

5.2 Huoltajien osallisuuden huomioiminen

Huoltajien mielipiteitä ja toiveita kuunnellaan. Heidän kanssaan käydään syksyn alussa ja keväällä lasta koskeva Leops-keskustelu ja tarvittaessa useamminkin. Syksyn vanhempainillassa mietitään myös yhdessä kauden toimintaa ja sen toteutusta. Vanhemmille yhdessä lasten kanssa toteutetaan yhteisiä tapahtumia pitkin toimintakautta.

5.3 Yhteistyö nivelvaiheessa

Esi- ja alkuopetuksen siirtymävaiheen yhteistyö

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyö rakentuu lapsesta esiopetusvuoden aikana saatuihin kokemuksiin ja lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman (LEOPS) tai henkilökohtaisen oppimissuunnitelman (HOJKS) tietoihin.

Tärkein esi- ja alkuopetuksen yhteistyön tavoite on tehdä lapsen oppimisen polku mahdollisimman eheäksi. Varhaiskasvatuksen opettajan tehtävänä on antaa luokanopettajalle kaikki opetuksen järjestämisen kannalta tarvittava tieto lapsesta oppijana ja hänen tuen tarpeistaan. Näin luokanopettaja voi suunnitella omaa opetustyötään saamiensa tietojen pohjalta ja lapsen oppimisen polku muodostuu lapsen tarpeita vastaavaksi. Opinpolkua vahvistaa myös se, että esiopetuksessa hyväksi havaittuja toimintatapoja siirretään kouluun.

Vihdin kunnan sisällä kokoontuu Eskarista Ekalle -yhteistyötiimi, johon osallistuvat erityisopetuksen asiantuntija, varhaiskasvatuksen erityisasiantuntija, koulun erityisopettajat sekä varhaiskasvatuksen erityisopettajat. Tiimi kokoontuu vuosittain syyskuussa tarkastelemaan ja kehittämään prosessia sekä marraskuussa käymään alustavasti läpi tuen oppilaiden alustavat tiedot. Maaliskuussa käydään tiedonsiirrot, joihin osallistuvat koulun erityisopettaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, varhaiskasvatuksen opettaja sekä

mahdollisuuksien mukaan päiväkodin johtaja.

Esiopetuksesta siirrytään oppilaaksiottoalueiden mukaisiin kouluihin, ruotsinkielisestä esiopetuksesta siirrytään Vichtis svenska skolaniin. Kevään aikana koulu järjestää yhteistyössä esiopetuksen kanssa tarpeen mukaan koulun henkilöstön tutustumiskäynnit esiopetusryhmiin.

Huhtikuussa alkaa Kuusi askelta kouluun- toimintamalli, jonka osana toukokuussa esioppilaat tutustuvat kouluun ja pidetään vanhempainillat. Esiopetus järjestää vanhempainillan, johon kutsutaan koulun edustaja.

Elo- syyskuussa käydään yksilölliset siirtopalaverit, joihin osallistuvat huoltajat, varhaiskasvatuksen opettaja, luokanopettaja, erityisopettaja ja varhaiskasvatuksen erityisopettaja sekä tarvittaessa kuraattori ja muita asiantuntijoita. Tarvittaessa tietoja voidaan siirtää myös jo keväällä, jos se on mahdollista.

Päiväkodinjohtaja ja rehtori vastaavat siirtymävaiheysteistyöstä.

Lapsen tutustuminen koulutyöhön

Kouluun tutustumisprosessi on hyvä aloittaa mahdollisimman varhain esiopetusvuoden aikana.

Yhteisiä tapahtumia voidaan järjestää pitkin toimintakautta mahdollisuuksien mukaan. Koulut järjestävät kouluun tutustumispäivän toukokuussa, johon osallistumisesta vastaavat lapsen huoltajat.

Kuusi askelta kouluun

Vihdin esiopetuksessa on käytössä Kuusi askelta kouluun –toimintamalli, joka on kehitetty auttamaan esiopetusikäisten lasten perheiden orientoitumista koululaisen perheen arkeen. Malli on kehitetty ”Yhdessä olemme enemmän” – LAPE Uusimaa - hankkeessa. Tavoitteina on pienen koululaisen ja hänen perheensä tukeminen koulun alkaessa, yhteisöllisyyden vahvistaminen ja koululaistaitojen edistäminen. Kuusi askelta kouluun -projektin sisällön suunnittelu ja materiaalin kokoaminen alkavat yhteistyössä huoltajien kanssa, henkilöstö suunnittelee tarkemmin teemat ja niihin liittyvät toiminnot kuudelle viikolle. Toiminnan käynnistyessä huoltajien kanssa käydään päivittäisiä keskusteluja, jotka liittyvät kyseisen viikon teemaan. Teemat alkavat tutuista päiväkotia, lapsia ja huoltajia koskettavista aiheista ja etenevät lähemmäs koululaisarkea. Teemat kestävät kerrallaan viikon ajan ja jokainen teema sisältää tehtävän sekä lapselle että huoltajalle. ”Läksy” on väline, jolla lapsi oppii yhdistämään koti- ja kouluarjen toisiinsa ja näin turvallisuuden tunne lisääntyy.

Lisätietoa aiheesta Kuusi askelta kouluun-linkistä:

[Hyvinvoiva lapsi oppii ja kasvaa - varhaiskasvatus, koulu ja oppilaitos hyvinvoinnin tukena](#)

Syyskuussa varhaiskasvatuksen opettaja vierailee mahdollisuuksien mukaan 1.-luokassa katsomassa, miten kouluvuosi on alkanut. Käynnin aikana luokanopettaja ja opettaja käyvät keskustelua siirtymävaiheen asioista ja lasten koulunkäynnin alkutunnelmista.

Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman siirto

Esiopetuksen päättyessä opettaja varmistaa, että esiopetusvuoden aikana huoltajan ja mahdollisesti lapsen kanssa käydyt keskustelut on kirjattu. Päiväkodin johtaja siirtää kesäkuun alussa kopion lapsen esiopetussuunnitelmasta rehtorille. Alkuperäinen dokumentti arkistoidaan. Rehtori vastaa ensimmäisen luokan opettajan perehdyttämisestä siirtokäytänteisiin. Opetuksen järjestämisen kannalta tarpeellisten tietojen siirtämiseen ei tarvita erillistä lupaa huoltajalta.

Mikäli lapsi siirtyy kouluun muuhun kuntaan, esiopetuksen oppimissuunnitelmasta luovutetaan tulostettu kopio huoltajalle uuteen kouluun vietäväksi. Alkuperäinen dokumentti arkistoidaan.

Pedagogiset asiakirjat ja niihin liittyvät käytänteet

Pedagogisten asiakirjojen laatiminen ja siirto kuvataan esiopetussuunnitelman kappaleessa 5.6 ja 6.3.

5.4 Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

Esiopetuksessa teemme yhteistyötä Vihdin paikallisten kolmannen sektorin toimijoiden kanssa sekä oman kunnan eri toimialojen kanssa.

6. TURVALLISUUS / MAHDOLLINEN VARAUTUMINEN POIKKEUSTILANTEISIIN

Varhaiskasvatusyksiköiden turvallisuus- ja kriisisuunnitelma sekä varautuminen poikkeustilanteisiin löytyy *päiväkodin turvallisuuskansiosta*.

Päiväkodilla on syksyllä ja keväällä omat vaaratilanteiden poistumis- ja sisääntuloharjoitukset.

Päivämäärä ja päiväkodinjohtajan allekirjoitus

3.10.2023

6.10.2023

Birgitta Saukkonen

Elviira Paavola

Ryhmän esiopettaja

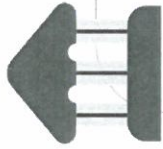
Varhaiskasvatusyksikön johtaja

LIITTEET

LIITE 1. Suunnitelma lapsen suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja muulta häirinnältä

Päiväkodin nimi:	Pilke Linnanniittu
Esioppilaiden määrä	15
Tehostetussa tuessa olevien esioppilaiden määrä	ei tällä hetkellä tiedossa, että kukaan ryhmän lapsista tarvitsisi
Eriyisessä tuessa olevien esioppilaiden määrä	ei tällä hetkellä lapsia, jolla olisi tarvetta
Varhaiskasvatuksen erityisopettajan resurssi	Pilkkeen oma kveo konsultoiva apu, Mari Purhonen puh. 044 735 2179
Alueellisen varhaiskasvatuksen erityisopettajan resurssi	Alueellinen veo, Johanna Vire puh. 044 438 6877
Varhaiskasvatuksen avustajien määrä	ryhmässä ei tällä hetkellä tarvetta avustajalle
Resurssi varhaiskasvatuksen lastenhoitajien määrä	Ryhmässä tällä hetkellä 1 varhaiskasvatuksen lastenhoitaja.
Opiskeluhuollon henkilöstötarve tuntimäärä / viikko (sadasosina)	
(toimintaviikkoja 2023-2024, 39 viikkoa)	
Neuvolaterveydenhoitaja	Lasten asiat hoidetaan lapsen oman kotikunnan sijainnista riippuen Nummelan, Siuntion tai Lohjan neuvolan työntekijöiden kanssa.
Psykologi	Sanna Oravala
Kuraattori	Hilla Romppanen puh. 044 467 5569

Suunnitelma lapsen suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja muulta häirinnältä

Kiusaamisen ehkäisy on kirjattu varhaiskasvatukseen. Lasta tulee lain mukaan suojata väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä.

Pilke päiväkodeissa toimimme systemaattisesti kiusaamisen vastaisesti ja suojelemme lapsia fyysisen turvallisuuden lisäksi myös henkiseltä väkivallalta.

Kiusaamisen ennaltaehkäisyssä on tärkeää aikuisen aito läsnäolo, kuuleminen ja välitön puuttuminen tilanteeseen.

Kiusaamisen ennaltaehkäisyssä ja lapsen muun häirinnän ehkäisyssä on ensiarvoisen tärkeää rohkaista lapsia kertomaan kiusaamisesta.

Kiusaamisen ehkäisy ja siihen puuttuminen ovat edellytys laadukkaaseen varhaiskasvatukseen toteutumiseksi sekä välttämätöntä yksittäisen lapsen kehitykselle, olipa kyse kiusatusta, kiusaajasta tai kiusaamista seuraamaan joutuneista muista lapsista. (MML)

Mitä on kiusaaminen?

Pienten lasten keskuudessa kiusaaminen yhdistetään esim. lelujen väkisin pois ottamiseen, leikkien pilaamiseen/ rikkomiseen, tönimiseen ja leikeistä pois sulkemiseen. Pienet lapset saattavat puolustautua lyöden tai purren tunkeilijaa. Pienten lasten taidot eivät aina riitä kehittyneeseen keskusteluun, jolloin keinot voivat olla fyysisiä. Myös puutteellinen kielitaito saattaa johtaa ei-toivottujen käyttäytymismallien käyttöön.

Kaikki päiväkodissa tapahtuvat riidat ja konfliktit eivät kuitenkaan ole kiusaamista, mutta toistuessaan ja pitkään jatkuessaan niistä saattaa tulla sitä. Tärkeää on kuulla lapsen oma kokemus tilanteesta. Kiusaamiselle tyypillistä on toistuvuus, tietoisuus, vallan epätasapaino ja uhrin kyvyttömyys puolustautua.

Yksikön omia huomioita:

Pilke

Jokaisella lapsella on oikeus iloon, leikkiin ja ystäviin – Pikkeellä ketään ei kiusata!

Lisätietoa ja vinkkejä:

Kiusaamisen ehkäisy varhaiskasvatuksessa – Kiusaamisen ehkäisy ja puuttumisen suunnitelman laatiminen. MML, Folkhälsan. Laura Kirves, Maria Stoor-Grenner

